

Oponentský posudek na magisterskou práci:

Diverzita vířníků tůní CHKO Kokořínsko – Máchův kraj: změny druhového složení po jedenácti letech (2006 a 2017)

Bc. Michaela Novotná

Autorka se zúčastnila práce na opakovaném výzkumu oživení Kokořínských tůní ve spolupráci PřF UK. Práce si klade za cíl analýzu druhového složení vířníků a jejich porovnání po 11 letech.

Práce je založena na zpracování poměrně značného množství 42 tůní, odebíraných v letech 2006 a 2017. Část odběrů prováděla sama autorka. Práce má 34 stran a 48 referencí. Velká část referencí jsou ale citace obecných pasáží z knih. Práce navazuje na bakalářskou práci na velmi podobné téma. Literární rešerše je poměrně chudá a krátká, cíle práce jsou dobře definovány. Metodika je rozepsána přiměřeně, jsou použity i složitější metody porovnání druhového složení. Největší výhrady mám ale ke kapitole výsledky a diskuse. Předně práce přináší velmi málo vlastní invence, která by ji kvalitativně povýšila nad práci bakalářskou. Jsem si vědom, (ačkoli to v diskusi není dostatečně zmíněno) že posluchačka neměla k dispozici informace o environmentálních charakteristikách tůní, s kterými pro interpretaci druhového složení původně najisto počítala a to nikoli zcela svou vinou. Budiž jí to pro další kariéru varováním. Na druhou stranu jsem přesvědčen, že získaná data bylo možné více využít a bylo reálné s nimi sepsat kvalitnější práci. Některá tvrzení postrádají kritický úsudek, ne vše co ukáže graf nebo statistické porovnání musí být kauzální závislostí (viz dále). Smutný jsem z kapitoly diskuse, která jen velmi málo pracuje s citacemi relevantních prací o společenstvech vířníků z tůní (které nejsou vzácné) a diskutuje hlavně s obecnými tvrzeními a to ještě nepříliš rozsáhle. Celkově práce působí chudě a bohužel v porovnání s bakalářskou prací příliš nevyspěla. Formální úroveň práce je ale dobrá.

Navzdory tomu práce svědčí o mnoha hodinách pečlivé mikroskopické práce, kterou nelze než ocenit a po patřičném přepracování by stála za publikaci. Rovněž diagramy rozkladu betadiverzity považuji za cennou část práce. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm dobře.

Dotazy a připomínky:

- jak se zjišťovalo stáří vegetace? Předpokládám, že se jednalo o vegetaci vodní, což může být významné např. u submerzních makrofyt. Kvantifikuje se to ale obtížně. Značný význam pro oživení tůní mají naopak břehové porosty, respektive její zastínění viz např. Pithart et. al. 2007 (Hydrobiologia 584). Zrovna tuto charakteristiku by bylo možné získat i dodatečně a částečně snad charakterizovat změny i po 11 letech.
- jak se charakterizovala morfologie tůně? Není dostatečně rozepsáno v metodice, není použito ve výsledcích.

- v metodice není uvedeno, kdy přesně došlo k jednotlivým odběrům. Jaro může být březen nebo také červen. Proto také není možné diskutovat signifikantní nárůst druhů na jaře po 11 letech, může to být jen artefakt vzorkovacího termínu.
- tabulka 2, obr 4. porovnání rozsahů naměřených hodnot env. proměnných v tomto případě vůbec nic neříká, krom toho že patrně nebylo stejné počasí, což není velký objev
- Vzhledem k vysoké aktivitě správy CHKO Kokořínsko v zakládání a revitalizaci tůň předpokládám, že řada tůň byla nových nebo revitalizovaných. Tady se přímo nabízí otázka, zda výskyt druhů odráží vývoj tůně po revitalizaci a jejím následném stárnutí po 11 letech. Škoda že se touto a podobnými otázkami práce nezabývá.
- Z diagramů (obr 7) se zdá, že v roce 2017 bylo více odběrů, metodika ale uvádí, že jich bylo stejně jako v r. 2006. Lze to nějak vysvětlit?
- na straně 22: popis toho, v které tůni se změnil počet druhů a které se vyměnily, považují za nicneříkající a nezajímavý bez dalších souvislostí.
- v závěru se píše, že posluchačka nenašla závislost druhového složení na prostředí. Z práce ale nevyplývá, že by ji hledala a to ani u charakteristik, které měla k dispozici. Co třeba alespoň jednoduchá regrese?
- 2/3-4 anabiózu mají pouze Bdelloidea a těch se práce převážně netýká. Monogononta tuto schopnost nemají.
- Kapitola 5.6 se hodí spíše do úvodu než do diskuse
- Příloha: taxon „digononta“ se nepoužívá už desítky let, Bartoš 1959 už je zkratka zastaralý. Seznam druhů v této tabulce platí pro který rok? Nebo celkem? Rozlišením přinejmenším let by se výrazně zvýšila hodnota této tabulky.
- citace Ambrožová 2003 je Říhová-Ambrožová 2003
- dotaz k obhajobě: co říká o tůni jednorázové měření rozpuštěného kyslíku nebo pH a jak mohou souviset se společenstvem vířníků?

V Č. Budějovicích 13.1.2020

Miloslav Devetter